

GŁOS LEKARZY

Dwutygodnik, poświęcony sprawom zawodowym lekarskim, deontologii lekarskiej i zagadnieniom z zakresu medycyny społecznej.

SUBWENCYONOWANY PRZEZ „KRAJOWY ZWIĄZEK LEKARZY“ I GALICYJSKIE IZBY LEKARSKIE.

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca.

Redaguje Komitet.

Redaktor naczelny: Dr. Szczepan Mikołajski.

Adres w sprawach redakcyjnych i administracyjnych:

Dr. Szczepan Mikołajski, Lwów ul. Śniadeckich 1. 6.

Telefon Nr. 48/VI.

Prenumerata roczna wynosi 6 kor., w Rosyi 3 ruble, w Niemczech 6 marek, we Francji 6 franków. Wszelkie przesyłki pieniężne adresować należy

Dr. Jakób Moszkowicz, Lwów, ul. Akademicka 28.

Konto czekowe pocztowej Kasy oszczędności Nr. 39.786.

W jedności siła!

TREŚĆ Nr. 9.: Dr. Szczepan Mikołajski. Konflikt z kasą chorych w Drohobyczu. — Dr. Szczepan Mikołajski. Projekt zmian w Tow. lek. gal. — W sprawie organizacji lekarzy okręgowych. — Dr. Szczepan Mikołajski. Z wycieczki naukowej higienistów lwowskich. — Sprawozdania z czynności Izb lekarskich galicyjskich. — Kronika. — Konkursy. — Ogłoszenia.

Konflikt z kasą chorych w Drohobyczu.

Lwowska Izba lekarska orzekła w swoim czasie, że kasa chorych w Drohobyczu, usuwając lekarza kasowego dla błahych powodów i bez wypowiedzenia, postąpiła w sposób, tego lekarza krzywdzący a godności stanu lekarskiego uwłaczający. Na tej podstawie ogłosiła Izba ostrzeżenie, aby inni lekarze o opróżnioną w ten sposób posadę nie kompetowali, a gdy jeszcze przed wydaniem tego ostrzeżenia dwóch lekarzy miejscowych obowiązki po wydalonym bezpodstawnie koleździe objęło, zażądała od nich Izba, by po upływie umowy z kasą posad tych się zrzekli.

Cała ta sprawa była powodem rozlicznych narad, konferencji, pertraktacji tak w gronie lekarzy drohobyckich, jak i w Izbie lekarskiej. Ostatecznie kasa chorych odwołała się do namiestnictwa, które uchwały Izby zniósł.

Izba lekarska postanowiła wnieść do ministerstwa rekurs przeciw rozstrzygnięciu namiestnictwa, jednak z góry przypuszczać można, że rekurs ten nie wypadnie po myśli Izby lekarskiej, bo od dawna jesteśmy już do tego przyzwyczajeni, że rząd w sporach kas chorych z korporacjami lekarskimi zawsze po stronie kas staje. Świeży tego dowód mieliśmy w rozwiązaniu Związku krajowego lekarzy na Ślązku.

Okazuje się tedy, że właściwie lekarz jest bezbronnym wobec szykan i nadużyć zarządów kas chorych. Nie pomoże mu Izba, nie pomoże mu organizacja, bo w nierównej walce z zarządem kasy rząd wypowiada decydujące słowo na korzyść kasy a przeciw lekarzom.

Wolno więc kasie, jak to miało miejsce w Drohobyczu, zwołać sąd dyscyplinarny na lekarza w ciągu nocy, a następnego rana z posady sromotnie go wyrzucić za takie grzechy, jak wymienione w motywach wyroku drohobyckiego, że mianowicie lekarz ten, obrażony słownie przez członków kasy, na drodze sądowej szukał przeciw nim zadośćuczynienia i że pozwolił adwokatowi swojemu przy rozprawie sądowej obwiniać zarząd kasy o nadużycie władzy!

Lekarz w tym wypadku odwołał się do starostwa, lecz starostwo umyło ręce, orzekając, że nie widzi potrzeby wdania się w tę sprawę, bo interesy publiczne przez wydalenie bezpodstawnie lekarza nie zostały naruszone.

Ale gdy Izba lekarska w obronie godności stanu lekarskiego zaapelowała do solidarności zawodowej lekarzy, namiestnictwo w swem rozstrzygnięciu prawi dużo o salwowaniu interesów publicznych, mianowicie o potrzebie zabezpieczenia opieki lekarskiej dla członków kasy i przedstawia Izbie, aby obrony godności stanu się wyrzekła, bo tego interes członków kasy wymaga.

Ale najsmutniejsze, że w tym wypadku starania Izby, przedsięwzięte na wyraźne żądanie przeważnej większości lekarzy drohobyckich, nie znalazły poparcia u niektórych kolegów miejscowych a nawet wręcz były unicestwiane. Koleździ ci nie zdają sobie chyba sprawy z tego, jak ogromną szkodę moralną i materialną swem postępowaniem wyrządzają ogółowi, bo nie ulega wątpliwości, że gdy stan lekarski tolerować będzie tak brutalne postąpienie z lekarzem, jak to miało miejsce w Drohobyczu, ucierpi na tem honor i powaga stanu a kasy chorych będą jeszcze więcej, niż obecnie, lekarzy lekcewały.

W takich konfliktach, w których chodzi o poskromienie

samowoli pewnych instytucji wobec lekarzy, powinny umilknąć wszelkie osobiste względy i wszyscy lekarze powinni trwać w niezachwianej niczem solidarności, choćby ten i ów z lekarzy był osobistym nieprzyjacielem pokrzywdzonego kolegi, choćby sam nawet miał słuszne do niego pretensje z innych powodów lub choćby bardzo łaknął tego mizernego kęsa chleba, który drugiemu z rąk wytrącono.

Właściwie Izba lekarska, czy organizacja, nie potrzebuje ogłaszać bojkotu pewnej posady, z której wbrew wszelkiej słuszności i z ujmą dla naszego stanu lekarza usunięto. Izba, czy organizacja powinna tylko szczegóły zatargu rzeczowo, na podstawie aktów streścić i ocenić, czy w pewnym wypadku lekarz doznał krzywdy i czy godność i powaga stanu lekarskiego przez to na uszczerbek narażona została. Wsnucie dalszych, praktycznych konsenswencji z takiego orzeczenia Izby należy już przede wszystkim do lekarzy miejscowych a następnie do ogółu lekarzy, który nie tylko powinien przyjść z pomocą pokrzywdzonemu towarzyszowi w zawodzie, ale też karcieć należycie i bezwzględnie lekarzy, korzystających z krzywdy kolegi i podkopujących godność zawodu.

I Izba lekarska wschodnio-galicyjska postanowiła nadal wstąpić na tę drogę, gdzie już uchwał jej żadna władza znosić nie będzie mogła. Przystanie się zatargi z kasami i innymi instytucjami traktować poufnie na posiedzeniach Wydziału Izby, a opublikowane będą w naszym piśmie wszystkie szczegóły z wymienieniem nazwisk kolegów, odgrywających jakąkolwiek rolę w przebiegu zatargu. Niech nie Izba, a ogół kolegów ocenia postępowanie tych, którzy rujnują reputację naszego stanu i niech do tych jednostek zastosuje odpowiednie środki represyjne.

Mniej więcej takiej metody postępowania domagano się w artykułach, niedawno ogłoszonych w naszym piśmie z powodu afery z dyrekcją kolei północnej.

Izba lekarska oddaje pieczę nad godnością stanu i nad solidarnością w ręce wszystkich kolegów w tem przekonaniu, że tam, gdzie ustawy i rząd krępują Izbę i organizację, ogromna większość kolegów będzie umiała napiętnować i karcieć nieetyczne wybujałości w naszym zawodzie.

Dr. Szczepan Mikołajski.

Projekt zmian w Tow. lek. gal.

Zarząd Tow. lek. gal. rozesał sekcjom „Projekt zmiany statutu“, opracowany przez komisję, wybraną na Walnem Zgromadzeniu z dnia 18. czerwca 1908 i wzywa tak poszczególne Sekcje, jak i ogół lekarzy do dyskusji nad tym projektem, żądając odpowiedzi na pytanie, czy projektowana zmiana statutu jest zgodna z intencjami członków.

Istotnie proponowane zmiany, jak to słusznie w swym komunikacie Zarząd zaznacza, są niezmiernie ważne i wnikają w głąb dotychczasowej organizacji Towarzystwa, nie można się przeto dziwić, że Zarząd odczuwa widocznie pewne wątpliwości co do pożytku tak daleko sięgających przekształceń i nie chce na własną odpowiedzialność takiej reformy Walnemu Zgromadzeniu przedłożyć, a pragnie odpowiedzialnością podzielić się z ogółem członków.

Ale, jeśli dyskusya, do której Zarząd zachęca, ma służyć

zadanie wszechstronnej, rzeczowej krytyki, musi ona być publiczna, nie poufna, musi być szczerą, nie omijając punktów, drażliwych dla pewnych grup kolegów, musi być wreszcie skoncentrowana w pewnym wspólnym ognisku, gdyż rozprawy w różnych Sekcyjach mogłyby przy braku porozumienia wzajemnego doprowadzić do rozbieżnych dyrektyw dla delegatów.

Jest w naszym piśmie dość miejsca do omówienia tej ważnej sprawy i chętnie otwieramy łamy dla wzajemnej wymiany poglądów na ten temat. Zarazem, chcąc wdrożyć szerszą dyskusję, wypowiem parę uwag o kierunku proponowanych zmian statutu i przypuszczalnych ich następstwach.

Otóż główną tendencją projektu jest zabezpieczenie egzystencji „Lwowskiemu Tygodnikowi Lekarskiemu” na koszt Towarzystwa, które według projektu miałyby na łal dla wszystkich członków prenumerować zbiorowo oba galicyjskie tygodniki lekarskie: „Przegląd lekarski” i „Tygodnik lekarski”.

Możnaby się na taki plan zgodzić bez wszelkiej dyskusji nawet, gdyby on nie wymagał zwiększenia wydatków. Jednakże prenumerata obu czasopism musi spowodować znaczne nowe wydatki. Obecnie płaci Towarzystwo za każdego członka po 13 kor. za „Przegląd lekarski”, a znając warunki wydawnicze jestem przekonany, że tej kwoty bezwarunkowo obniżyć się nie da w przyszłości bez narażenia wydawnictwa na poważne deficyty, które sumując się z roku na rok, podkopałyby wogóle egzystencję tego pisma, z wielką szkodą dla polskiej publiczności lekarskiej. „Przegląd lekarski” półwiekową niemal pracą chlubną zasłużył na to, abyśmy wszyscy o jego powodzenie dbali, a Tow. lek. gal. nie może uszczuplić mu dotychczasowego poparcia.

Wątpię też, czy i „Lwowski Tygodnik Lekarski” za niższą cenę prenumeraty zdołałby pokryć wydatki tem więcej, gdy koszt wydawnictw we Lwowie jest wyższy, niż w Krakowie.

Słyszałem o komplaniacjach, według których Tow. lek. gal. miałyby obu redakcyom wypłacać tylko po 9 kor. tytułem rocznej prenumeraty, lecz sądzę, że preliminowanie takie opierało się chyba na bardzo błędnej kalkulacji, bo uważam za wręcz wykluczone, aby którykolwiek ze wspomnianych organów za tę cenę mógł pismo wydawać, przynajmniej w obecnych rozmiarach. Staćby się to mogło chyba przy zredukowaniu formatu pisma o $\frac{1}{3}$ część objętości, a przypuszczam, że i w takim razie redakcyje nie byłyby wolne od kłopotów finansowych.

Zdaje mi się wszakże, że lepiej byłoby już bodaj jedno z obu pism utrzymać przynajmniej na dzisiejszym poziomie, niż obniżać wartość obu pism przez zredukowanie formatu.

W każdym razie nawet przy wypłacaniu prenumeraty w kwocie 9 kor. za każdego członka zwiększyłyby się wydatki dotychczasowy na organy Towarzystwa o 5 kor. rocznie, a przy cenie prenumeraty po 13 kor. miałyby Towarzystwo do zapłacenia z tego tytułu więcej o 13 kor. za każdego członka.

Szkoda, że Zarząd, rozsyłając „projekt zmiany ustawy”, nie dołączył jakiegoś umotywowania i że nie wyjaśnił, z jakich funduszków ma być pokryty ten nałmiar wydatków.

Nie omylę się jednak, jeśli powiem, że przeważna większość członków sprzeciwi się stanowczo, by dla prenumerowania aż dwu organów uszczuplono zasoby, przeznaczone na wsparcie dla podupadłych lekarzy tużież dla wdów i sierot po lekarzach. Zgodzimy się więc chyba, że prenumerata musiałaby być pokrywaną jedynie i wyłącznie z tej części opłat członków, która pozostaje po otrąceniu kosztów administracji i datku na fundusz wsparć.

Nie wyjaśniono, czy według projektu nie będą uszczuplone dochody funduszu zapomogowego i funduszu pensyjnego. Jeśli się nie mylę, dotychczas opłacają członkowie w rocznej wkładce po 3 kor. na każdy z tych funduszków, a na przyszłość według projektu otrzymywałyby te fundusze tylko po 1 kor. od każdego członka. Byłaby to więc strata 4 kor. od członka na cele humanitarne, która miałaby po części pokryć podwojony wydatek na prenumeratę organów. Przy liczbie 600 członków wyniosłoby to około 2.400 kor. rocznie mniej dla wzajemnej pomocy koleżeńkiej a więcej dla celów naukowych. Taką transakcyję uważam za wielce niewłaściwą, osobliwie w czasach, gdy bieda w zawodzie lekarskim coraz dokuczliwiej daje się odczuwać, gdy coraz więcej wdów i sierot wyciąga rękę o wsparcie, choćby najniższe.

Lecz mimo odjęcia części dochodów dla podupadłych kolegów, dla wdów i sierot po członkach Towarzystwa, musiano by jeszcze znacznie podwyższyć wkładkę roczną, jak mniemam o 9 koron. Wątpię, czy większość członków zgodzi się na tę podwyżkę i obawiam się, czy nawet w razie jej uchwalenia nie spowodowałaby ona zmniejszenia liczby członków. Już dziś wielu kolegów uważa opłatę do Towarzystwa za wygórowaną i wielu do Towarzystwa się nie wpisuje, wielu też członków z wkładkami zalega pomimo energicznych urgensów. Gdyby zaś istotnie zmniejszyła się liczba członków, ucierpiałaby także obie redakcyje przez zmniejszenie liczby prenumeratorów.

Ponadto trudno chyba nie przyznać, że prenumerowanie

dla członków aż dwu organów tygodniowych jest w naszych stosunkach zbyt ciężkim. Wielu kolegów jest zdania, że narzucanie przymusowe nawet jednego z dwu organów jest niewłaściwym i że należałoby pozostawić każdemu z członków swobodę wyboru, który z tych organów życzy sobie otrzymywać za pieniądze, opłacane we wkładce rocznej. Byłoby to podniętą do szlachetnego współubiegania się obu pism o poczytność a więc bodźcem do ulepszeń pisma.

Dr. Szczepan Mikołajski.

W sprawie organizacji lekarzy okręgowych.

Ponieważ do Związku lekarzy okręgowych zgłosiła się taka liczba kolegów okręgowych, że myśl stworzenia takiego Związku znachodzi się na drodze do zrealizowania, przeto pragnąłbym kilka słów jeszcze tej sprawie poświęcić.

Nasuwa się pytanie, dlaczego tylu kolegów nie zgłosiło przystąpienia do Związku na ręce kol. dra Nattera, jaka jest przyczyna, co tym kolegom stoi na przeszkodzie, czy obawa straty trzech minut na wysłanie na kartce korespondencyjnej swej deklaracji. Przecież to doprawdy wstyd, by w gronie kolegów tylu było niechętnych, czy leniwych, aby dla sprawy, która przecież li tylko dobro nasze własne ma na celu, nie mieli należytego zrozumienia. Może który z tych kolegów zabierze głos i odsłoni tajemnicę, bo trudno dociec, o co tym kolegom chodzi. Czyż sądzą, że przez swą dziwną obojętność sprawy nie zaprzepaszczą i nie zniechęcą w wysokim stopniu kolegów, którzy chcieliby, byśmy się wszyscy lekarze okręgowi raz wreszcie silnie zorganizowali i mogli spraw naszych skuteczniej, niż dotąd, bronić!

Obecnie organizuje się Związek krajowy lekarzy Galicyi i W. Ks. Krakowskiego, ma być statut zmieniony w najbliższych tygodniach; otóż zdaniem moim wszyscy lekarze, należący do Związku lekarzy okręgowych, winni z chwilą zorganizowania się Związku krajowego lekarzy, wpisać się do niego i przesłać swoje deklaracje oraz domagać się, by Związek krajowy wydzielał pewną kwotę Związkowi lekarzy okręgowych na opędzenie kosztów administracji oraz by każdy członek otrzymywał wtedy „Głos lekarzy” bezpłatnie, płacąc wkładkę roczną Związkowi krajowemu. — W tym względzie Związek krajowy wejść może w pertraktacyje z redakcyą „Głosu lekarzy”.

Przez takie przystąpienie naszego Związku do Związku krajowego lekarzy nie będziemy narażeni na ponowne wkładki, otrzymamy „Głos lekarzy” i będziemy mieli za sobą zwarty szereg kolegów całego kraju, co tylko przyczyni się do wzmocnienia naszego Związku, boć wówczas czuć będziemy za sobą poparcie organizacyi, obejmującej lekarzy całego kraju, a tem samem spraw naszych skuteczniej bronić będziemy w stanie — przed władzami zaś staniemy jako korporacya silna, z którą się wówczas liczyć będą zniewolone. Czas najwyższy, byśmy się wzięli do pracy organizacyjnej na seryo, we wszystkich bowiem krajach lekarze już się zorganizowali, u nas tylko jakaś niczem niewytłómaczona obojętność. Możemy się bardzo łatwo znaleźć w tej miłej sytuacji, że w danej chwili będziemy izolowani zupełnie i zaskoczyć nas mogą takie sprawy, że wobec nich staniemy bezradni i bezbronni.

Dr. Józef Bednarski
lek. okręgowy w Alwerni.

Organizacja lekarzy okręgowych.

Do Kolegów lekarzy okręgowych!

Komitet dotychczasowy Zjazdów lek. okręgowych wywiązując się z poruczonego mu zadania na ostatnim Zjeździe lek. okręgowych, opracował Statut przyszłego „Związku lek. okręg.”, wobec tego, że poważna liczba kolegów złożyła deklaracyę z przystąpieniem do Związku na ręce przewodniczącego Komitetu dra Nattera.

Statut ten, w całej osnowie poniżej umieszczony, zechcą Koledzy rozpatrzyć tak, aby na najbliższym Zjeździe lek. okręgowych, który wkrótce nastąpi i później bliżej ogłoszonym i oznaczonym zostanie. Koledzy mogli swoje uwagi i poprawki poczynić.

Treść statutu będzie zapewne zachętą dla małej reszty Kolegów, którzy się dotychczas nie oświadczyli za przystąpieniem do „Związku lek. okręgowych Galicyi” — a to tem więcej, że z góry przewidzianem być może, że wkładki będą możliwie niskie i przystępne dla wszystkich — aby „Związek” zgrupował solidarnie wszystkich lekarzy okręgowych kraju we własnym ognisku.

Za Komitet:

Dr. Natter. Dr. Zasacki.

STATUT

Związku galicyjskich lekarzy okręgowych.

§ 1.

Towarzystwo nosi nazwę: „Związek galicyjskich lekarzy okręgowych“.

§ 2.

Siedzibą Towarzystwa jest Lwów.

§ 3.

Celem Towarzystwa jest:

a) podniesienie i uzupełnienie wiedzy lekarskiej członków, tak w zakresie praktyki lekarskiej, jak i w zakresie służby sanitarnej krajowej;

b) popieranie i obrona interesów członków Towarzystwa, tak w kierunku moralnym, jak i materialnym i występowanie w ich imieniu we wszystkich sprawach tam, gdzie tego okaże się potrzeba.

§ 4.

Środki, do osiągnięcia powyższych celów służyć mające, są:

a) zgromadzenia członków, na których omawiane będą sprawy z zakresu pracy zawodowej lekarzy okręgowych;

b) spostrzeżenia i wnioski, celem zastosowania ich w praktyce, ewentualnie celem przedłożenia ich przełożonym Władzom;

c) szerzenie zasad etyki lekarskiej i budzenie życia koleżeńskiego między członkami Towarzystwa;

d) obrona interesów zawodowych i dążenie drogą legalną do poprawy bytu materialnego członków.

§ 5.

Członkowie „Związku“ są zwyczajni i honorowi.

§ 6.

Członkiem zwyczajnym „Związku“ może być każdy lekarz okręgowy w Galicji, który się zgłosi pisemnie na ręce przewodniczącego Związku i zostanie przez Wydział przyjętym na członka.

Każdy członek może wystąpić ze Związku, musi jednak o tem zawiadomić Wydział najpóźniej w miesiącu grudniu, a wkładki po koniec roku uiścić. Członek może być wykluczonym ze Związku przez Wydział, jeżeli Sąd polubowny orzeknie, że działał wbrew Statutowi i na szkodę Związku.

Członkowie zwyczajni są uprawnieni do:

a) brania udziału w zwyczajnych i nadzwyczajnych zgromadzeniach;

b) wyboru czynnego i biernego na członków Wydziału, Sądu polubownego i Komisji kontrolującej;

c) do stawiania interpelacji i wniosków w sprawach zawodowych i sprawach Związku, na ręce przewodniczącego Związku.

Członkowie zwyczajni obowiązani są:

1) płacić wkładki roczne, oznaczone przez Walne Zgromadzenie;

2) stosować się do uchwał Walnego Zgromadzenia, Wydziału, Sądu polubownego Związku;

3) bronić interesów Związku i czuwać nad jego działalnością.

§ 7.

Osoby, które położyły szczególniejszą zasługę w rozwoju instytucji lekarzy okręgowych, lub w popieraniu interesów lekarzy okręgowych, mogą przez Walne Zgromadzenie być mianowanymi członkami honorowymi Związku.

§ 8.

Zarząd Związku stanowi Wydział, składający się z przewodniczącego, jego zastępcy i trzech członków, nadto wybraną będzie przez Walne Zgromadzenie Komisja kontrolująca, złożona z 3 członków, oraz ustanowionym będzie Sąd polubowny, którego wybór i zakres działania określi poniżej osobny paragraf tego statutu.

§ 9.

Okres urzędowania Wydziału i Komisji kontrolującej trwa 3 lata.

§ 10.

Wydział zbiera się na wezwanie przewodniczącego w dniu i miejscu, oznaczonym w miarę potrzeby. Posiedzenia winny nastąpić także na żądanie 3 członków Wydziału. Do prawomocności uchwał potrzebną jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy i 3 członków Wydziału, a uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Wydział załatwia bieżące sprawy Związku, przyjmuje członków, przeprowadza i wykonywuje uchwały Walnego Zgromadzenia, zarządza funduszami Związku, oznacza porządek dzienny Walnych Zgromadzeń i wybiera na takowe referentów. Z każdego posiedzenia Wydziału ma być spisany protokół. Sprawozdanie ze swych czynności i ze stanu funduszu Związku przedkłada Wydział dorocznemu Walnemu Zgromadzeniu.

§ 11.

Przewodniczący Związku reprezentuje Związek na zewnątrz

i podpisuje wraz z sekretarzem wszystkie pisma, wychodzące ze Związku. Przewodniczący oznacza czas i miejsce posiedzeń Wydziału oraz Walnego Zgromadzenia. W razie przeszkody lub nieobecności przewodniczącego obowiązki pełni jego zastępca.

§ 12.

Sekretarz, którego Wydział wybiera z pośród swego grona, załatwia wszystkie sprawy biurowe i kasowe, prowadzi protokoły posiedzeń Wydziału i Walnych Zgromadzeń, prowadzi księgę kasową przyjmuje wkładki od członków i wypracowuje sprawozdania roczne z czynności Wydziału i obrotu funduszu, Walnemu Zgromadzeniu przedłożyć się mające.

§ 13.

Walne Zgromadzenia i posiedzenia Wydziału odbywać się mogą w którejkolwiek miejscowości Galicji.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbywać się będzie raz w roku, a o miejscu i dniu zgromadzenia zawiadomi przewodniczący co najmniej 14 dni naprzód każdego członka. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie będzie zwoływane na żądanie 3 członków Wydziału lub co najmniej 10 członków Związku.

Wnioski członków na Walne Zgromadzenie muszą być pisemnie, przynajmniej 3 dni przed Zgromadzeniem, przedłożone na ręce przewodniczącego Związku. Do prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia potrzebną jest obecność przynajmniej $\frac{1}{5}$ wszystkich członków Związku, a uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Gdyby Walne Zgromadzenie dla braku kompletu odbyć się nie mogło, przewodniczący zwołuje drugie z tym samym porządkiem dziennym, a Zgromadzenie to jest uprawnionem do powzięcia uchwał, bez względu na ilość obecnych członków, wyjąwszy postanowienia z § 16.

Do zwyczajnego Walnego Zgromadzenia należy:

1) uchwalanie wysokości rocznych wkładek, opłacać się mających przez członków Związku;

2) wybór Wydziału Związku podług składu w § 8 oznaczonego;

3) wybór Komisji kontrolującej, z 3 członków złożonej, która ma zbadać roczne zamknięcie rachunków i obrotu funduszu Związku.

§ 14.

Wszelkie ogłoszenia Wydziału Związku ogłaszane będą w czasopiśmie „Głos lekarzy“ i zaopatrzone będą podpisem przewodniczącego i sekretarza.

§ 15.

Dla rozstrzygnięcia sporów, jakieby wynikały pomiędzy członkami Związku, lub między Związkiem a członkami, będzie ustanowiony Sąd polubowny, złożony z 3 członków Związku a mianowicie: obie strony spierające się obiorą po jednym sędziu, a ci dwaj wybrani wybiorą trzeciego na przewodniczącego. Sąd polubowny, tak ugrupowany z 3 członków, rozstrzyga większością głosów. Gdyby jedna ze stron spierających się po wezwaniu przez przewodniczącego Związku nie wybrała dla siebie w przeciągu 14 dni sędziego, wówczas druga strona spierająca się wybiera 3 członków Związku, którzy wybiorą sędziego dla strony ociągającej się.

§ 16.

Rozwiązania Związku dokonać może Walne Zgromadzenie tylko przy obecności $\frac{2}{3}$ wszystkich członków i większością głosów $\frac{2}{3}$ obecnych. Majątek Związku, jakiby pozostał, po wyrównaniu wszelkich zobowiązań Związku przechodzi na rzecz „Towarzystwa lekarzy galicyjskich we Lwowie“.

Z wycieczki naukowej higienistów lwowskich.

Oddawna odczuwano we Lwowie braki organizacji gminnej służby zdrowia a potrzebę reformy na tem polu wskazywały rezolucje budżetowe Rady miejskiej, uchwały Sekcji sanitarnej i miejskiej komisji zdrowotnej. Najjaskrawiej wystąpiły na jaw niedomagania służby sanitarnej podczas obecnej wielkiej epidemii szkarlatyny, która już od 1 $\frac{1}{2}$ roku grasuje w stolicy kraju. Instrukcja służbowa lekarzy miejskich jest tak dalece niedostateczną, że nie określa ona dokładnie obowiązków lekarza w walce z chorobami zakaźnymi, z drugiej zaś strony nakłada na lekarzy dzielnicowych nadmierne brzemie różnych obowiązków, których sumienne wypełnienie jest wręcz fizycznie niemożliwym.

To też i komisja specjalna, której poruczono zbadanie przyczyn niebywałego dotąd szerzenia się epidemii szkarlatyny we Lwowie, uznała, że jedną z głównych przyczyn jest tu nienależyte funkcjonowanie aparatu sanitarnego i że dla uniknięcia w przyszłości podobnych klęsk należy jak najrychlej przystąpić do reorganizacji gminnej służby zdrowia. Zarazem wypowiedziano zdanie, że przed opracowaniem planu reformy należałoby zbadać na miejscu sposób urzędowania służby lekarskiej w innych większych miastach i że w tym celu byłoby pożądane wysłanie w podróż informacyjną delegatów gminy.

Niezależnie od tej uchwały także i prezydium miasta powzięło podobną myśl i postanowiło kosztem gminy wysłać dla zbadania obcych urządzeń sanitarnych pp.: dra Rutowskiego, wiceprezydenta miasta, zawiadującego działem spraw sanitarnych, dra Legieżyńskiego, fizyka miejskiego i radnych oraz członków miejskiej komisji zdrowotnej dra Mikołajskiego, dra Piseka i dra Starzewskiego.

Delegacja ta wyruszyła w drogę w dniu 26. marca b. r., a według planu podróży, poprzednio przez fizyka zaprojektowanego, miała zbadać nie tylko organizację służby lekarskiej za granicą, lecz także wszystkie te urządzenia higieny gminnej, które we Lwowie wymagają reformy lub powołania do życia. Podróż preliminowano na 2 tygodnie i programem objęto Grac, Wiedeń, Monachium, Drezno, Berlin, Charlottenburg.

W Wiedniu postanowiono obejrzeć pawilony izolacyjne, nowy szpital epidemiczny, Kroplę mleka, kąpiele ludowe, dom przedpogrzebowy, zakład desinfekcyjny, zakład niszczenia padliny, noclegi robotnicze, biuro targowe, miejskie laboratorium chemiczne, hale targowe, stacje sanitarne, koprofony.

W Monachium wyznaczono sobie do zwiedzenia: zakład niszczenia padliny, cmentarz z domem przedpogrzebowym, warsztaty studenckie, nowy zakład dla sierót, sanatorium miejskie w Harlaching, przytułek dla ubogich w szpitalu św. Marcina, zakład szczepienia ospy.

W Dreźnie zamierzano zbadać sposób usuwania śmiecia, hale targowe, miejski zakład pogrzebowy, przytułek dla ubogich, zakład niszczenia padliny, zakład badania środków spożywczych.

W Berlinie interesowały higienistów lwowskich: kąpiele ludowe, stacje sanitarne, urząd zdrowia, instytut dla chorób zakaźnych, zakład badania środków spożywczych, żłóbki dla niemowląt, noclegowiska, mleczarnia Bolle, centralne hale targowe.

W Charlottenburgu chciano się przyjrzeć sposobowi usuwania śmiecia.

Jako jeden z uczestników tej wycieczki, podzielę się z czytelnikami „Głosu lekarzy“ wrażeniami i spostrzeżeniami, nawiązując moje opowiadanie do stosunków lwowskich. Sądzę, że tego rodzaju sprawozdanie, spisane pod świeżym wrażeniem, zainteresuje może kolegów, którzy zajmują się kwestyą reformy sanitarnej w kraju.

Dr. Szczepan Mikołajski.

GRAC.

Według programu, z góry ustalonego, rozpoczęliśmy podróż od Gracu, gdyż miasto to, liczące około 158,000 ludności, a zatem mało co mniejsze od Lwowa, wprowadziło w r. 1901 nową organizację służby zdrowia, pod wieloma względami wzorową, pragnęliśmy tedy przeświadczyć się naocznie, jak ta organizacja w praktyce się przedstawia i o ile nadawałaby się do naśladowania w stolicy Galicji.

Za przybyciem do Gracu w dniu 27 marca udaliśmy się natychmiast do magistratu, lecz zastaliśmy już biura zamknięte a gdy telefonicznie prosiłiśmy fizyka miejskiego dra Eberstallera, aby nam był pomocnym przy rozpatrywaniu stosunków sanitarnych miasta, zbył on nas wymówką, że zajęty jest jakąś komisją sanitarną i odkazał nas do swego zastępcy dra Semetkowskiego. Byliśmy mu później za to wdzięczni, gdyż dr. Semetkowski, rodowity Niemiec pomimo polskiego nazwiska, przyjął nas z nadzwyczajną uprzejmością i udzielił nam wszelkich wyjaśnień w sposób jasny i ujmujący.

Sprawami sanitarnymi w Gracu zarządza fizykat, stanowiący samodzielne biuro i zostający pod kierownictwem fizyka miejskiego, który jest w Wydziale miejskim (Stadtrat) samoistnym referentem w zakresie agend sanitarnych i ma rangę i charakter stałych referentów Wydziału miejskiego. Pod tym względem Grac w całej Austrii stanowi wyjątek, gdyż w innych miastach, a także i we Lwowie, fizykat jest tylko oddziałem pewnego departamentu, którego szefem jest prawnik a fizyk miejski ma bardzo ograniczony zakres wpływów, a nawet często w sprawach sanitarnych przechodzi się nad jego opinią do porządku dziennego i nie tylko nie dopuszcza się go do samoistnego referowania, ale nie zasięga się jego zdania. Ta podrzędność stanowiska fizyka wychodzi na szkodę sprawie publicznej.

Dodać należy, że samoistne stanowisko fizyka w Gracu nie jest bynajmniej nowością, wprowadzoną dopiero przy reorganizacji służby sanitarnej w r. 1901, lecz ustaliło się już od lat dwudziestu kilku, a okoliczność ta tem dziwniejszą się wyda, gdy zważymy, że Grac jest miastem emerytów, siedzibą wielu pensjonowanych biurokratów, urzędników rang najwyższych, dostojników wojskowych, że więc właśnie w Gracu oczekiwaćby można szczególnej preponderacji prawników. Lecz widocznie ci emeryci, którzy w czasie czynnej służby lekceważyli kompetencję lekarzy w publicznej pieczy o zdrowie, po przejściu w stan spoczynku zmieniają pod tym względem poglądy i pragnąc otoczyć się jak najkorzystniejszymi warunkami sanitarnymi, chętnie oddają rządy sanitarne w ręce lekarzy, nie prawników.

Nie ulega wątpliwości, że i we Lwowie wyzwolenie fizyka i fizykatu z pod zwierzchnictwa prawników, utworzenie osobnego departamentu sanitarnego z szefem lekarzem, wpłynęłoby korzystnie na postęp w dziedzinie higieny publicznej miasta.

Przyznając fizykowi w Gracu stanowisko i uposażenie równe z innymi referentami Wydziału miejskiego, instrukcja służbowa z drugiej strony żąda (§ 19), aby w zupełności i wyłącznie oddał się na usługi miasta i dlatego wzbrania mu zajmowania się praktyką prywatną. Fizyk, wykonujący praktykę prywatną, nie tylko traci czas na te uboczne zajęcia, ale musi też dbać o to, by się stronom prywatnym nie naraził, a wobec tego będzie nie raz ulegał wpływom stron, niezgodnym z interesami publicznej pieczy o zdrowie. Ale, chcąc fizyka od tych postronnych wpływów wyzwolić, powinno mu się zapewnić odpowiednie pobory, równoważące straty z powodu zaniechania praktyki prywatnej.

Przy ekshumacjach i przewozie zwłok interweniuje fizyk, lecz nie pobiera za te czynności żadnego wynagrodzenia oprócz ryczałtu na doróżki w kwocie rocznej 500 kor.

Oprócz fizyka należy do fizykatu w Gracu zastępca fizyka, koncypista lekarski, lekarz ogłądacz zwłok i lekarz weterynaryi. Jest w toku systemizowanie posady drugiego koncypisty fizykackiego, a tymczasem urzęduje w biurze fizykatu jeden z lekarzy dzielnicowych. Na razie personal fizykatu składa się z 4 sił lekarskich stałych i 1 siły pomocniczej, oprócz lekarza weterynaryi.

W porównaniu ze Lwowem zasługuje na uwagę, że ogłądanie zwłok zcentralizowano we fizykacie i oddano osobnemu lekarzowi. Przez to zwolniono lekarzy dzielnicowych od czynności, wymagających stosunkowo sporo czasu i trudów, a wobec tego możliwym było ograniczenie liczby lekarzy dzielnicowych. Zachodzi pytanie, czy tego rodzaju centralizacja ogłądzin zwłok we Lwowie byłaby pożądaną i do przeprowadzenia możliwą. Odpowiedź na to pytanie nasunie się dopiero po porównaniu ze sposobem wykonywania ogłądzin zwłok w Wiedniu, gdzie tę sprawę odmiennie uregulowano. Na razie możemy tylko stwierdzić, że ulżenie brzemienia obowiązków służbowych lekarzy dzielnicowych przez wydzielenie pewnych działów czynności leży w interesie sprawności służby dzielnicowej i przez umniejszenie potrzebnej liczby lekarzy dzielnicowych także pod względem budżetowym może być korzystne.

Lekarz ogłądacz zwłok nie otrzymuje zgłoszeń skonów bezpośrednio od stron, lecz strona zgłasza się w biurze miejskiego urzędu dla ewidencji zmarłych (Städt. Todtenbeschreibamt), otwartem codziennie, nie wyłączając niedziel i świąt, od godz. 8 mej rano do godz. 6-tej wieczór. W wypadkach nagłych przyjmuje zgłoszenia skonów w porze od 8-mej godz. wiecz. do 6-tej rano także izba inspekcyjna w ratuszu. Lekarz ogłądacz zwłok zjawia się w urzędzie 3 razy dziennie, rano, w południe i wieczór, odbiera tam blankiety ogłądzin zwłok, częścią wypełnione i udaje się do zmarłych, a po wpisaniu dat, do niego należących, zwraca blankiet za następną bytnością w urzędzie, który wydaje stronie zezwolenie na pochowanie zwłok lub ewentualnie odsyła blankiet do fizykatu w celu zarządzenia sekcji.

Już tu zaznaczę, że i w Wiedniu lekarz, ogłądający zmarłych, bezpośrednio ze stronami się nie styka, co również i we Lwowie należy zaprowadzić. Obecnie lwowscy lekarze miejscy mają z powodu ogłądzin zwłok częste zatargi z publicznością, a zdarzają się też skargi, że ogłądzciny bardzo późno bywają wykonywane, co przy uregulowaniu ogłądzin na wzór Gracu stanie się wykluczonem, zwłaszcza, że urząd ewidencji zmarłych codziennie przedkłada fizykatowi sprawozdanie z czynności dnia poprzedniego, kontrola stała fizykatu jest więc zapewnioną.

Lekarze ordynujący są w Gracu obowiązani wypełnić i doręczyć stronie bardzo obszerne „poświadczenie leczenia“ (Aerztlicher Behandlungsschein) na blankiecie, przez urząd miejski dostarczonym, podając szczegóły co do przyczyny, przebiegu, trwania choroby, co do osobistych i rodzinnych stosunków zmarłego i t. d. — Takie poświadczenia, požądane zresztą dla statystyki, wymagają sporo czasu i u nas nie możnaby ich narzucać lekarzom bez stosownego wynagrodzenia, a nawet zachodzi wątpliwość, czy lekarze nie uważaliby tak szczegółowych wywiadów, protokołowanych na użytek gminy, za kolidujące z obowiązkiem tajemnicy lekarskiej.

Sprawy weterynarskie należą w Gracu do fizykatu. We Lwowie uchwaliła Rada miejska przed rokiem oddzielenie weterynaryatu od fizykatu, lecz zmiana ta, za którą przemawiają pewne teoretyczne dane i która jest analogiczną do stosunków wiedeńskich, nie uzyskała dotąd aprobaty Namiestnictwa i Wydziału krajowego. I dobrze się stało, że jej zakatwienie odroczone, bo musi ona być traktowaną łącznie z reformą całej służby zdrowia. Jeżeli Lwów pójdzie za przykładem Gracu i utworzy z fizykatu osobny departament sanitarny pod kierunkiem lekarza, wtedy należałoby po dawnemu weterynaryat pozostawić jako część fizykatu, podobnie jak to w Gracu ma miejsce, bo trudno byłoby i dla spraw weterynarskich osobny departament tworzyć, lub przyłączać go do innego departamentu, a nie do departamentu sanitarnego.

Fizykowi podlegają w Gracu lekarze dzielnicowi, których są 2 kategorie: 4 lekarze dzielnicowi stali, posiadający prawo

do emerytury i 5 lekarzy dzielnicowych prowizorycznych, bez prawa do emerytury. Lekarze stali muszą mieć egzamin fizykacki, od lekarzy prowizorycznych tego egzaminu się nie wymaga.

Lekarze dzielnicowi stali zajmują się właściwą służbą sanitarną po dzielnicach, a nadto pełnią obowiązki lekarzy szkolnych.

Lekarze prowizoryczni, pobierający stosunkowo niską płacę, funkcjonują głównie jako lekarze ubogich za nadzór higieniczny nad szkołami pobierają osobne wynagrodzenie. W razie potrzeby pomagają lekarzom dzielnicowym stałym w czynnościach służbowych sanitarnych.

Już tu nadmienię, że taki sam podział lekarzy miejskich jest również i w Wiedniu, gdzie lekarzy drugiej kategorii w odróżnieniu od lekarzy dzielnicowych nazywa się wprost lekarzami ubogich (Armenärzte), a różnią się oni od grackich lekarzy prowizorycznych w zakresie agend tylko tem, że przydzielono im także oględziny zmarłych.

Widzimy więc, że właściwy personal sanitarny lekarski jest w Gracu bardzo nieliczny, ale też personal ten ma w porównaniu z lwowskimi lekarzami znacznie szerszy zakres czynności, bo zwolniono go 1) od oględzin zwłok, 2) od leczenia ubogich i te działy służbowe przekazano osobnym organom. Nadto 3) sprawy policyjno sanitarne załatwiają osobni 3 lekarze policyjni miejscy.

Podobny podział pracy jest wskazany i we Lwowie przy reorganizacji służby zdrowia.

Pobory urzędników sanitarnych w Gracu są następujące:

Fyzyk ma rangę VI i pobiera rocznie	6,400 K.
kwaterowe	1,200 "
na dorożki	500 "
Zastępca fizyka w randze VII pobiera	4,800 "
kwaterowe	1,000 "
Koncypista fizykacki na dorożki	200 "
w randze VIII pobiera	3,600 "
kwaterowe	800 "
na dorożki	200 "

Lekarz weterynaryi ma rangę i pobory koncypisty, lecz na dorożki otrzymuje

400 "

Lekarz oglądacz zwłok w randze IX

3,000 "

kwaterowe

700 "

na dorożki

480 "

4 lekarze dzielnicowi stali (I klasy) w randze IX pobierają tę samą płacę

5 lekarzy dzielnicowych niestałych (II klasy) otrzymuje po

1,200 "

4 z nich pobiera nadto za funkcje lekarzy szkolnych po

600 "

Wszyscy mają przyznane 3 pięciolecia po 400 K., a w razie niezdolności do dalszej służby orzeka Rada miasta od wypadku do wypadku o ich zaopatrzeniu.

Dla leczenia specjalistycznego zawarło miasto umowę ze specjalistą chorób uszu i ocz, tudzież chorób zębów.

Przechodząc do poszczególnych agend lekarzy miejskich w Gracu, przedewszystkiem zaznaczyć należy, że zwalczanie chorób zakaźnych jest zcentralizowane w fizykacie, podobnie jak we Lwowie, a lekarze dzielnicowi wykonują tylko zlecenia fizyka w tym dziale, nie posiadając samodzielnej kompetencji.

We Lwowie centralizacja przeprowadzona została w praktyce po części w ciągu lat ostatnich, a poniekąd była ona wskazana na podstawie obecnej instrukcji służbowej lekarzy miejskich, która nie wymienia wyraźnie zwalczania chorób zakaźnych, jako należącego do zakresu obowiązków tych lekarzy, lecz tylko nadmienia, że lekarz miejski ma wykonywać wszelkie zlecenia fizyka, a więc także zlecenia co do czynności przeciwepidemicznych. Podnoszą się jednak głosy za zdecentralizowaniem wogóle agend sanitarno-lekarskich i za utworzeniem w każdej dzielnicy samodzielnego urzędu zdrowia przy komisaryacie dzielnicowym, do którego to urzędu należałoby także zwalczanie chorób zakaźnych w okręgu dzielnicy. Na poparcie tego projektu możnaby powołać przykład Wiednia, gdzie podobna decentralizacja ma miejsce, atoli przykład ten nie bardzo jest przekonującym, gdyż w Wiedniu, liczącym przeszło 2 miliony mieszkańców na bardzo rozległej przestrzeni, decentralizacja agend sanitarnych jest niezbędna, podczas gdy we Lwowie przy obecnym zaludnieniu inaczej rzecz się przedstawia. Ponieważ przy tłumieniu epidemii pewna jednolitość działania jest pożądana, ponieważ dalej urządzenia przeciwepidemiczne, jak zakład desinfekcyjny, służba desinfekcyjna, zakład przewozu chorych, ewidencja ruchu chorych, szpital epidemiczny, zdecentralizowanymi być nie mogą bez niepotrzebnych zgoła, a znacznych wkładów finansowych i ponieważ takie zdecentralizowanie pod względem administracyjnym byłoby niekorzystnym, przeto według mego zdania należy we Lwowie pozostawić centralizację w tym dziale i odpowiednio w nowej instrukcji służbowej ją uregulować.

Nieraz u nas narzekano, że wobec braku ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych, udaremnione są wszelkie wysiłki gminy, bo nie można nikogo zmusić do przewiezienia chorego do szpitala, a i inne ograniczenia, wskazane ze względu na interes publiczny, przeprowadzić się nie dadzą. Na posiedzeniach komisji zdrowotnej lwowskiej zwracałem uwagę, że nawet przy dzisiejszym stanie prawnym można wywierać na strony przymus pośredni, jeśli bowiem zagrozi się przemysłowcowi, nie mogącemu u siebie w domu należycie odosobnić dziecka, chorego na szkarlatynę, że sklep jego, czy pracownia będzie zamknięta, chętniej zgodzi się on na oddanie dziecka do szpitala.

W Gracu fizykatek poszedł jeszcze dalej i wprost wprowadził przymus szpitalny, jeśli chorego w domu odosobnić nie można, lub jeśli choroba n. p. szkarlatyna zjawiła się w rodzinie, której ojciec ma ustawiczne zetknięcie z publicznością (dozorca domu, przemysłowiec, kupiec, właściciel handlu środków s. ożywczych). W razie oporu przeciw temu zarządzeniu wkracza czynnie policja i przemocą chorego do szpitala odstawia.

Gdy odosobnienie chorego we własnym mieszkaniu uzna fizykatek za dostateczne, wchodzi w zastowanie t. zw. „postępowanie kontumacyjne“. Wzbronione jest domownikom przyjmowanie gości, wydalanie się z domu bez poprzedniej desinfekcji, branie udziału w liczniejszych zebraniach. Przepisy pod tym względem otrzymuje strona na piśmie i podpisuje deklarację, że do nich ściśle się zastosuje, gdyby zaś tego nie uczyniła, następuje przymusowe odstawienie chorego do szpitala.

Między innymi zarządzeniami strona ma także nakazane, aby dla lekarza ordynującego znajdował się hałat przed wejściem do pokoju chorego.

Możnaby zarzucać, że taki rygor w zwalczaniu chorób zakaźnych narusza lub ogranicza bezprawnie swobody obywatelskie. Faktem jednak jest, że w Gracu nikt przeciw tym surowym środkom zapobiegawczym nie wnosił protestów lub rekursów a sam przymus z pewnością bardzo rzadko bywa wykonywanym, bo ludność tam o wiele więcej kulturalna, niż u nas, uznaje konieczność takich ograniczeń i bez szemrania im się poddaje.

Niewątpliwie pomocną jest i ta okoliczność, że ludność w Gracu nie ma wogóle takiego wstępu do szpitala, jaki u nas często w sferach proletaryatu a nawet i w rodzinach inteligentnych spotykamy. Szpitale bowiem są tam dobrze urządzone i zapewniają choremu nieraz lepszą opiekę lekarską, niżby ją w domu był w stanie sobie zabezpieczyć. Oczywiście niema o tem mowy, aby szpital w Gracu odmówił kiedykolwiek przyjęcia chorego zakaźnego z powodu braku miejsca, jak to niestety we Lwowie bardzo często się zdarza. (Ciąg dalszy nastąpi).

SPRAWOZDANIA

Z CZYNNOŚCI IZB LEKARSKICH GALICYJSKICH.

IZBA LEKARSKA ZACHODNIO-GALICYJSKA.

Protokół posiedzenia Rady honorowej w dniu 12. marca 1909.

Obecni: Przewodniczący dr. Schoengut, członkowie: dr. Ackermann, prof. Ciechanowski, dr. Damski, dr. Landau, dr. Łodziński.

1) Protokół z poprzedniego posiedzenia odczytano i przyjęto.

2) Na porządku dziennym rozprawa dra D. H. przeciw drowi H. H. Prezydent poddaje ocenie Rady honorowej, czy w niniejszej sprawie Rada honorowa powinna pełnić funkcje Sądu polubownego według § 34 1-a regulaminu. Rada honorowa, uznając słuszność wywodów prezydenta, postanawia występować jako Sąd polubowny. Wezwani oskarżony i oskarżyciel oświadczają, że poddają się orzeczeniu Sądu polubownego bez odwołania. Referent odczytuje akta sprawy. Prezydent udziela głosu drowi H. H., który na wstępie zaznacza, że nie wyrażał się ujemnie o drze D. H., bo nie wiedział wcale, że ten pacjenta leczył i odczytuje list p. L., który zaprzecza, jakoby jaki zarzut przeciw drowi D. H. z ust dra H. H. słyszał. Dalej zeznaje, że dopiero później dowiedział się, że wogóle dr. D. H. tam leczył. Że nie krytykował leczenia, to już z tego samego wynika. Na zapytanie prezydenta oświadcza dr. H. H., że nie informował się, kto leczył stale. Następnie zeznaje dr. D. H. Po przesłuchaniu świadków ze strony dra H. H. p. L. i p. G. i dyskusji Rada honorowa, jako Sąd polubowny, uchwała stwierdzić protokolarnie, iż zajście między dr. D. H. i H. H. polega na nieporozumieniu z winy osób trzecich, a skoro obaj koledzy na propozycję Rady zgadzają się rzecz puścić w niepamięć, sprawę umarza.

3) Odczytano pismo Dyrekcyi Szpitala św. Łazarza z zapytaniem, czy toczy się dochodzenie w sprawie honorowej przeciw drowi K. H. i czy Izba zarzuca mu brak etyki lekarskiej odnośnie do wiadomej sprawy, dotyczącej posady lekarza kolejowego. Po dyskusji uchwalono odpowiedzieć, że żadne dochodzenie nie toczyło się i nie toczy.

4) Toczy się rozprawa honorowa na skutek zatargu między drem L. a drem G. Dr. G. w liście, napisanym do dra L., zarzu-

cił mu nieetyczne postępowanie w praktyce. Dr. L. zwrócił się z tym listem do Izby, prosząc o wytoczenie mu (drowi L.) śledztwa dyscyplinarnego. W toku sprawy przyszedł referent do przekonania, że winnym tu jest dr. G., wobec czego Rada honorowa występuje przeciw drowi G. Odczytano dotyczące akta. Następnie staje p. S. i podtrzymuje swoje zeznania z dnia 22 lutego b. r., przy czym oświadcza, że jest możliwym, iż maż jej porozumiał się z p. F. co do pierwszej wizyty, co do 2 ej stanowczo obstaje przy tem, że oświadczyła drowi G., by nie przychodził, na co tenże odrzekł, że nie jest „tak drogi“ i „co Pani szkodzi, jeśli się tramwajem pofatyguję“. Zapytany dr. G. przez przewodniczącącego odpowiada, że nie przypomina sobie tych słów.

Referent dzieli sprawę na 2 części: 1) obraza dra L. przez nieuzasadnione zarzucenie mu winy i tu proponuje, by dr. G. dra L. przeprosił, 2) występ przeciw etyce lekarskiej w postępowaniu z pacjentami, uwłaczającym godności stanu i wnoszą karę pieniężną.

Następnie przesłuchano dra G., który uznaje, że listem swym do dra L. wyrządził temuż krzywdę bezwiednie i gotów jest go przeprosić. Co do zeznań p. S. będzie żądał potwierdzenia ich w sądzie, gdyż są one nieprawdziwe.

Po przeprowadzonej dyskusji, wobec tego, że dr. G. przeprosił dra L. za uczynione mu bezpodstawnie zarzuty, Rada honorowa uznaje sprawę między drem L. a drem G. za załatwioną. Natomiast przyjmując zeznania p. S. za wiarygodne, uznaje dra G. winnym uchybienia godności stanu przez narzucanie się z powtórną bytnością chorym wbrew ich woli i udziela mu ostrzeżenia.

Dr. Ackermann m. p.

Dr. Schoengut m. p.

Dr. Damski m. p. Dr. Landau m. p. Dr. Łodziński m. p.

i zupełnie słuszne, a jednak i tak napotykają na nieprzewidywane opór.

Przeciw używaniu tytułów nielekarskich na tablicach oświadczyła się wiedeńska Izba lekarska. Tytułowanie się n. p. radcą cesarskim, właścicielem orderu i t. p. jest niewłaściwym, albowiem tytuły wspomniane nie zostają uzyskane przez praktykę lekarską i z nią też nic wspólnego mieć nie mogą i nie powinny.

Podziękowanie. Składam szczerze podziękowanie JW. Panu Radcy dworu Prof. D-rowi L. Rydygierowi za bezinteresownie wykonaną u mnie ciężką operację i za nader troskliwe pooperacyjne pielęgnowanie mię przez 10 tygodni.

We Lwowie 27. kwietnia 1909.

Dr. Sylwester Drzymaliński
lekarz miejski w Żółtkwi.

L. 2153.

3-1

Konkurs.

Wydział powiatowy Brzeski rozpisuje konkurs na posadę lekarza okręgowego w Czchowie, z płacą roczną 1200 koron i ryzałem na objazdy służbowe w kwocie 700 koron rocznie.

Okręg sanitarny obejmuje gminy i obszary dworskie: Czchów, Będzieszyna, Wytryszczka, Wojakowa, Dobrociesz, Kąty, Iwkowa, Porąbka iwkowska, Połom mały, Tymowa, Tworkowa, Złota, Biskupice melsztyńskie, Jurków, Niedźwiedza, Drużków pusty i Piaski-Drużków.

Kompetenci na tę posadę muszą posiadać warunki określone ustawą z dnia 2. lutego 1891 l. dz. u. kr. 17. i z dnia 5. października 1906 l. dz. u. k. 148.

Udokumentowane podania o tę posadę należy wnosić do Wydziału powiatowego w Brzesku w terminie do 20. maja 1909.

W Brzesku, dnia 26. kwietnia 1909.

Prezes Rady powiatowej:
Jan Götz.

Sekretarz Wydziału Rady pow.:
Dr. Baltaziński.

MATTONIEGO WYCIĄGI BOROWINOWE
do kąpieli.
SÓL BOROWINOWA LUG BOROWINOWY
Suchy wyciąg Płynny wyciąg
w skrzynkach po 1 kg. w butelkach po 2 kg.

KRONIKA.

II. Zjazd balneologów polskich odbył się przy licznych udziałach uczestników w Krakowie w dniach 23. i 24. kwietnia. Nie mogąc dla braku miejsca zdawać szczegółowo sprawy z przebiegu Zjazdu, wypowiem jednak w następnym numerze kilka uwag ogólnych, które mi się podczas Zjazdu nasunęły. Na razie nadmienię, że uczestnicząc w obradach, jako delegat naszej redakcji, odniosłem jak najsympatyczniejsze wrażenie z całego Zjazdu i z osobistego zetknięcia się z zastępem kolegów, którzy z zapałem oddają się torowaniu lepszej przyszłości dla zdrojownictwa krajowego. W zebraniu panował nastrój koleżeński a wszystkich ożywiała świadomość, że pracują dla wielkiej idei. Plon naukowy Zjazdu jest pokaźny, nadto rzucono na nim wiele myśli programowych i organizacyjnych.

Dr. Szczepan Mikołajski.

Doła włoskich lekarzy gminnych nie jest wcale godną pozazdroszczenia. Gminy tyranizują lekarzy, wyzyskują, przeciągając ciągle prowizoryczną służbę „ad infinitum“, ażeby przez to mieć lekarzy w rękę. W jednym wypadku usunęła gmina lekarza zupełnie niesłusznie. Tenże zwrócił się ze skargą do związku lekarzy i tenże ogłosił bojkot rzeczonoj posady. Wskutek tego lekarz powrócił na swoje stanowisko, natomiast prezes związku lekarzy (section Cagliari) został oskarżony o podburzanie lekarzy i narażenie przez to osób na możliwe niebezpieczeństwo z powodu braku lekarskiej opieki. (Art. 483. praw. karn.) W procesie, który wzbudził ogromne zainteresowanie w świecie lekarskim, prezes został uwolnionym, wykazał bowiem, że przez bojkot nikt żadnej szkody nie odniósł. Prokurator zgłosił jednak zażalenie nieważności.

Stosunki lekarzy gminnych w Szwajcaryi są opłakane a dowodzi tego n. p. fakt, że n. p. w kantonie Tessin, w którym jest 58 okręgów, 5 jest nieobsadzonych a z pozostałych 53 w 50 lekarze wypowiedzieli swe miejsca, na wypadek gdyby ich życzeń nie uwzględniono. A życzenia te są bardzo skromne i sprawiedliwe.

Przedewszystkiem żądają lekarze, by w okręgu swym obowiązani byli leczyć za darmo tylko rzeczywiście biednych t. j. takich, których gmina utrzymuje, lub którzy są zwolnieni od podatków i opłat. Wszyscy, figurujący w listach podatkowych z dochodem poniżej 500 franków rocznie, płacić mają połowę taksy przyjętej, a powyżej 500 franków całą.

Taksa zaś opiewa: wizyta u lekarza 1 franka, w domu choroego 1.50 fr. w nocy 2 fr. leczenie ran i opatrunki 1—5 franków.

Lekarz ma prawo rocznie do 3-tygodniowego urlopu, w czasie urlopu daje zastępcę, któremu gmina płaci 150 franków.

Przyznać należy, że wymagania to co najmniej skromne

C. k. Cyrkularna Apteka

A. SKLEPIŃSKIEGO

WE LWOWIE

poleca swoje

WE LWOWIE

Laboratorium chem. mikroskop.

pod kierownictwem

lekarza Dr. J. KORMANA i Mg. farmacyi A. SKLEPIŃSKIEGO WP. lekarzom tak miejscowym jak też i zamiejscowym do celów lekarsko-rozpoznawczych.

W powyższem laboratorium rozbiera się: mocz, płwociny, treść żołądkową, kał, nasienie i t. p. według nowoczesnych metod stosowanych w zakładzie chem. patologicznym we Wiedniu (Dyr. Dr. FREUND).

Z reguły wykonuje się analizy w dniu nadesłania wydzieliny, w razie potrzeby nawet w przeciągu sześciu godzin.

CENY ROZBIORÓW: 3, 6, względnie 10 koron.

ADRES: C. k. Cyrkularna Apteka — Lwów. TELEFON Nr. 69.

Tanio do sprzedania!

Z powodu zaprzestania praktyki jest tanio do sprzedania kompletny instrumentaryusz dla lekarza praktyka, oraz apteka domowa: szafy apteczne, urządzenie, wagi, zapasy leków, szkła, bandaży i t. d. (dla lekarzy okręgowych).

Wiadomość post. rest. Jeleśnia: Doktor.

MARJÓWKA

SANATORYUM I ZAKŁAD WODOLECZNICZY POD LWOWEM.

Zakład w tym roku znacznie upiękuszono i wiele ulepszeń zaprowadzono.

Sezon letni rozpoczyna się z dniem 1-go Maja.

Wszelkich wyjaśnień i prospekta wysyła odwrotnie właściciel i kierownik

Dr. JÓZEK ZAKRZEWSKI.

9-1

Adres: LWÓW 14. MARJÓWKA. TELEFON 572.

Dr. M. CERCHA

ordynuje od 15. maja 7-1
w **KRYDICY** (domek szwajcarski).

Dr. MIECZYŚLAW BERGER

ordynuje w bieżącym sezonie, jak lat poprzednich
od 8. maja do września
w **IWONICZU** w **IWONICZU**
(przez resztę miesięcy roku w Abacyi), 8-1

Dr. Ferdynand Eichhorn

ordynuje w bieżącym sezonie, jak w latach
9-2 **== == ==** ubiegłych od maja **== == ==**
w **Maryenbadzie** w domu „Mozart“.

Dr. ST. BENEDYKT KWIATKOWSKI

były I. asystent kliniki chorób wewnętrznych Uniw. Jag.
ordynuje, jak lat poprzednich do końca września
MARIENBAD
9-2 Kaiserstrasse „Stadt Hamburg“.

Francensbad

Willa D-ra Steinsberga
8-2

Polski zakład i pensjonat le-
czniczy. — Komfort i higiena
nowoczesna. — Kuchnia dy-
etetyczna. Cena za wszystko
razem 16—20 koron dziennie.

Dr. Zenon Pelczar

b. długoletni I-szy lekarz zakładowy, ordynuje jak lat poprzednich,
od dnia 15. maja
w **Truskawcu, Willa Zofia.** Telefon Nr. 3.

Wykaz prenumeratorów

(Ciąg dalszy).

Dom Akademicki w Krakowie 3.—, dr. Eichhorn 6.—, dr.
Kalach 6.—, dr. Schmeidler 3.—, dr. Steinsberg 6.—.

L. 405.

Konkurs.

Niniejszem rozpisuje się konkurs na posadę lekarza miej-
skiego z płacą roczną 1.000 koron i nadmienia się, że dotych-
czasowy lekarz miejski po 17 latach pobytu wskutek stosunków
familijnych przenosi się do większego miasta, przeto ubiegający
się, jako jedyny lekarz w mieście i w okolicy, może objąć po
nim znaczną praktykę.

Lekarz miejski może objąć także posadę lekarza kolejowego.
Obowiązki lekarza miejskiego określa instrukcja dla lekarzy
gminnych i okręgowych. Udokumentowane podania wnosić na-
leży do podpisanej Zwierzchności gminnej najdalej do końca
maja b. r.

Jezierzany, 22. kwietnia 1909.

2-1

Bergman.
naczelnik gminy.

L. 683/09.

Ogłoszenie konkursu.

Wydział powiatowy w Sanoku rozpisuje konkurs na posadę
lekarza okręgowego dla okręgu sanitarnego w Jaśliskach powiatu
sanockiego. Okręg ten obejmuje miejscowości: Jaśliska, Posada
jaśliska, Daliowa, Szklary, Królik polski, Królik wołoski, Kamion-
ka, Zawadka rymanowska, Bałucianka, Lipowiec, Czeremcha,
Wola niżna, Wola wyżna, Rudawka jaśliska, Jasiel, Surowica, Mosz-
czaniec i Polany surowiczne, razem 18 miejscowości z ludnością
9.600 głów, a obszarem 213.9 km. 2. Siedzibą lekarza okręgo-
wego jest miasteczko Jaśliska, położone nad rzeką Jasiołką przy
gościńcu rządowym.

Do posady powyższej przywiązana jest płaca roczna w kwocie
1.400 koron i ryczałt na objazdy w rocznej kwocie 800 kor.
tudzież nadełtatowy przez gminę Jaśliska płacić się mający dodatek
na mieszkanie 200 koron rocznie przez pierwsze dwa lata
urzędowania.

Podania o tę posadę należy udokumentowane wnoszone
być mają na ręce Wydziału powiatowego w Sanoku w terminie
do 31-go maja 1909 r.

Do podania dołączyć należy dokumenta, wykazujące, że kan-
dydat posiada następujące warunki:

- dypłom doktora medycyny, uprawniający do wykonywania
praktyki lekarskiej;
- obywatelstwo austriackie;
- dostateczną fizyczną zdatność stwierdzoną przez c. k. le-
karza powiatowego;
- nieskazitelny charakter;
- znajomość języków krajowych;
- praktykę najmniej dwuletnią w zawodzie lekarskim,
- nieprzekroczony wiek lat 40.

Pierwszeństwo mieć będą ci, którzy się wykażą dwuletnią
służbą w szpitalu powszechnym po uzyskaniu dyplomu doktor-
skiego, albo egzaminem fizykackim. Lekarz okręgowy w Jaślis-
kach ma obowiązek utrzymywania apteki domowej.

Sanok, dnia 20. kwietnia 1909.

Wydział powiatowy.

1-1

Prezes:

Konkurs.

W myśl polecenia Wydziału krajowego z dnia 5 marca
1909 pod L. W. 16.472 rozpisuje się niniejszem konkurs na opró-
żnioną posadę lekarza asystenta w krajowym Zakładzie dla obłą-
kanych w Kulparkowie.

Do podania należy dołączyć:

- Metrykę urodzenia, względnie chrztu.
- Dypłom doktora wszech nauk lekarskich.
- Opis przebiegu życia i odbytych nauk.
- Świadectwo przynależności do państwa austriackiego.
- Świadectwo odbytej dotychczas praktyki lekarskiej.

Posada lekarza asystenta nadaną będzie na razie tymcza-
sowo na przeciąg dwóch lat.

Z posadą tą złączone są następujące pobory:

- Płaca roczna 1.400 koron.
- Dodatek funkcyjny w kwocie 1000 koron rocznie.
- Mieszkanie z opałem i światłem.

Podanie, adresowane do Wydziału krajowego, wnosić należy
na ręce Dyrektora krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulpar-
kowie po dzień 31 maja b. r. włącznie.

Dr. W. Kohlberger
Dyrektor Zakładu.

3-1

L. 2574.

Konkurs.

Niniejszem rozpisuje się konkurs na posadę drugiego leka-
rza gminnego z siedzibą w Borysławiu.

Roczna płaca wynosi 2.000 kor. za czynności lekarza gmin-
nego a prócz tego tenże będzie mógł wykonywać także prywatną
praktykę lekarską.

Kandydaci chcący ubiegać się o tę posadę, wnosić mogą
swe podania należyte udokumentowane do dnia 18. maja 1909.

Zwierzchność gminna

Borysław 31. marca 1909.

L. Schutzman
Burmistrz.

3-2

Do szybkiego, łatwego i bardzo taniego wytwarzania dobrego kefiru nadaje się najlepiej

Dr. Fragnera Kefirzakwaska w ziarnkach

Ilość wystarczająca na 12 flaszek kosztuje K 1.20 — na 60 flaszek 5 K.

Dostać można we wszystkich aptekach i drogueryach

Wyrabia sipteka dra K. Fragnera, c. k. dostawcy nadwornego Praga III.

Prospekty i próbki gratis i franko.

Lwp. 4051/08.

Ogłoszenie konkursu.

Wydział powiatowy w Stryju rozpisuje konkurs na posadę lekarza okręgowego z siedzibą w Ławocznem. Płaca roczna z funduszu powiatowego wynosi 1.200 koron. Ryczałt na koszty podróży wynosi 800 koron.

Okręg sanitarny obejmuje następujące gminy i obszary dworskie: Ławoczne, Chaszczowanie, Hrebenów, Hutar, Jelenkowie, Kalne, Karlsdorf, Klimiec, Libochora, Oporzec, Rożanka niżna, Rożanka wyżna, Sławsko, Tarnawka, Tuchla, Wołosianka, Wyżłów i Żupanie, razem 18 gmin z ludnością 15.534.

Ubiegający się o tę posadę mają przedłożyć:

1. świadectwo dostatecznej fizycznej zdolności, wydane lub potwierdzone przez c. k. lekarza powiatowego;
2. dyplom doktora medycyny, uprawniający do wykonywania praktyki lekarskiej;
3. dowód obywatelstwa austriackiego;
4. świadectwo moralności;
5. dowód znajomości języków krajowych;
6. dowód przynajmniej dwuletniej praktyki w zawodzie lekarskim;
7. dowód nieprzekroczonego wieku lat 40-tu.

Między kandydatami mają pierwszeństwo ci, którzy udowodnią przynajmniej dwuletnią służbę w szpitalu powszechnym po uzyskaniu dyplomu doktorskiego, albo że złożyli z pomyślnym skutkiem egzamin fizykacki.

Po myśli rozporządzenia wykonawczego do § 7. ustawy z 2. lutego 1891 Nr. 17. żądanie dowodu, iż ubiegający nie się przekroczył 40 lat życia, nie odnosi się do tych kandydatów, którzy już piastują posadę lekarza okręgowego.

Lekarz okręgowy w Ławocznem będzie obowiązany utrzymywać aptekę domową.

Obowiązki służbowe określa ustawa z 2. lutego 1891 Nr. 17 rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy i instrukcja służbowa, wydana przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym na zasadzie § 14 ust. kr. z 5. października 1906 Nr. 148 dz. u. kr.

Posada nadana będzie tymczasowo na rok jeden, poczem Wydział krajowy orzeknie na wniosek Wydziału powiatowego o stałym jej nadaniu.

Podania ostemplowane marką stemplową na 1 kor. należy wnieść do Wydziału powiatowego w Stryju w terminie do dnia 30. kwietnia 1909 włącznie:

Stryj dnia 29. marca 1909.

2—2

Z Wydziału powiatowego.

Poleca się Pp. lekarzom jak najbardziej:

Unguentum formentoli
glicerini. 5 i 10% BERNATZIK

przeciw Hyperhydrosis rąk i nóg.
Bernatzika Maść glicerynowo-formaldehydowa przeciw poceniu się rąk i nóg.
Klucznie wypróbowana! Skutek natychmiastowy!

Najlepszy środek zapobiegawczy
przeciw wilgotnym nogom i przeziębieniu.
Wprowadzona w armii austriackiej.
BERNATZIKA „SALVATOR APOTHEKE“
w Mödlingu pod Wiedniem.

Do nabycia we wszystkich aptekach.

Prospekty we wszystkich językach krajowych.
Ilości próbne na żądanie bezpłatnie. 8—1

Telefon Kraków, ul. św. Tomasza 1. 18. Telefon
Nr. 81. róg ulicy Floryańskiej. Nr. 81.

LECZNICA CHIRURGICZNA
dla chorych przychodnich
AMBULATORIUM
zaopatrzone we wszelkie przyrządy do badania i leczenia.
ODDZIELNE AMBULATORIUM dla mniej zamożnych osób
Godziny przyjęcia od 9—11 przed południem.
SALA OPERACYJNA
ZAKŁAD ROENTGENOWSKI
(prześwietlanie i leczenie)
PRZENOŚNY APARAT ROENTGENA
Przyrządy do leczenia gorącym powietrzem według metody Biera,
oraz do mechanoterapii i ortopedyi.
Dr. ARTUR FROMMER
b. długoletni I. sekundaryusz oddziału chirurgicznego szpitala św. Łazarza
ordynuje od 3—4 popołudniu.

Zdrowisko

TRUSKAWIEC

Stacya kolei Drohobycz.

Kąpiele gazowe naturalne
(przez impregnację wody kwasem węglowym płynnym).

Oświetlenie: naftowo-żarowe, lampy o sile 1000 świec.

Sezon kuracyjny: od 15. maja.

Lekarze zakładowi: Radca ces. dr. Krzyżanowski (Zuczac.)
dr. T. Präschil (Lwów).

Lekarze wolno praktykujący: dr. Pelczar, dr. Mindes, dr. Fränkender (dentysta).

Położenie: 405 m. nad poz. m. wśród lesistych grzbietów gór.

Klimat: łagodny, podgórski, — suchy, bez wiatrów.

Kąpiele: solankowe, siono-siarczane, z kwasem węglowym, żelazisto-borowinowe, elektryczne.

Wody do picia: siono-żelaziste, siono-gorzkie, siono-glauberskie i moczo-pędna szczawa alkaliczna „Naftusia“.

Wziewalnia solankowa systemu Wassmutha.

Mieszkania: wzorowe, na wzór zagranicznych, z pościelą.

Wskazania: Choroby przemiany materii, Cierpienia serca, kobiece, pęcherza i nerek, Katar i atonia kiszek, Astma, rozedma płuc i katar górnych dróg oddechowych, Przerost prostaty, Ischias.

Obszerną broszurę na żądanie wysyła bezpłatnie

3—6

Zarząd zdrojowy.

Polecona przez komisję przem. lekarską

Towarzystwa Lekarskiego krakowsk.

z dnia 29. maja 1907 do 1. 25.

Stanisław Gurgul

c. k. dostawca Dworu

W JAROSŁAWIU

poleca własnego wyrobu

Mączkę odżywczą
dla dzieci.

TABLICA PORÓWNAWCZA.

	* * Stanisław Gurgul	W. Nestle Vevey *	Anglo Swiss * Co.	Gerber Thun *	Oettly Vevey* Montreaux*
wodv	5 75	5 59	6 48	4 96	6 07
Istoty azotowe	8 937	10 94	11 23	13 01	11 00
łuszcz	5 017	5 18	5 96	4 58	5 39
istoty wyciąg. rozp.	43 724	42 93	47 01	44 58	42 0
" " nierozp	36 16	32 71	26 95	32 93	33 39
rzewnik	0 31	0 29	0 50	0 50	0 50
Pomiot	1 41	1 82	1 87	4 40	1 65

*) Z tablic Dr. I. König der mensch. Nahrungs-Genussmittel 1903 T. I.

* * Dr. Ignacy Lemberger, Kraków 1905.

1907. Wystawa „Das Kind“ w Wiedniu
DYPLOM HONOROWY.

1907. Wystawa przyrod lek. we Lwowie
MEDAL ZŁOTY.

1908. Wystawa przemysłowa i rolnicza w Jarosławiu
SREBRNY MEDAL PAŃSTWOWY.

55 medali. — 9 dyplonów honorowych.

10—1.

LYSOFORM

Jego zalety są:

- Dobre działanie desinfekcyjne**
- Nieszkodliwość użycia**
- Zupełny brak podrażnienia**
- Przyjemna woń, nie pozostająca długo**
- Dobre odwanianie**
- Wielka taniość.**

ZASTOSOWANIE:

I. Do antyseptycznych przepłukiwań i wycierań: pochwy, macicy, jam ropni itd.

- a) $\frac{1}{2}$ — 1% przy colpitis, fluor albus, endometritis etc.
- $\frac{1}{2}$ — 1% przy cystitis, gonorrhoe
- $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}\%$ przy ozaena, ropieniu i cuchnieniu z uszu itd.
- b) 2— 3% do wycierań przed operacją.
- c) Kompresy lysoformowe: przy panaritium, phlegmone itd.
- d) 5% lub w postaci maści (połączenie 5, 10, 15% lysoformu z wazeliną, wazogemem itd.) przy czyrakach, pityriasis, herpes tonsurans, scabies, psoriasis, lupus itd.

II. Do zmywań przeciw nadmiernemu poceniu się

- a) 1—2% przy potach nocnych suchotników itd.
- b) przy nadmiernym poceniu się rąk i stóp. (Zaleca się wieczór obmyć stopy czystą wodą bez mydła, następnie natrzeć 20—30 kroplami lysoformu i znowu obmyć).

III. 2—3% do desinfekcji instrumentów

(cave: instrumenty, powleczone lakierem; kateterów Porgès nie psuje) $\frac{1}{2}\%$ do zapobieżenia zachodzeniu mgłą zwierciadeł krtaniowych i innych.

IV. Do desinfekcji rąk i skóry

jako chemiczny środek desinfekcyjny obok metod mechanicznych. Nadaje się do tego celu szczególnie, gdyż łączy działanie mydła z własnością bakterycydną, wskutek czego wnika w skórę i utrzymuje ją miękką i śliską. 2—3% roztwór wodny i 2% alkohol lysoformowy.

Według badań król. Instytutu dla chorób zakaźnych w Berlinie (deutsche med. Wochenschr. 1906 Nr. 6)

zabija przy 47—50° Celsjusza $\frac{1}{2}\%$ roztwór lysoformu gronkowce w 10 minutach.

Do desinfekcji i odwaniania sal chorych, sopluczek, sedesów itd. tańszy Lysoform surowy.

Lysoform

znajduje się w handlu tylko we flaszkach z zielonego szkła z osłoną z białego papieru i marką ochronną.

Uprasza się Panów Lekarzy, aby dla uniknięcia fałszowań zapisywali lysoform tylko **oryginalny**.

Literaturę i próbki otrzymać można przez:

naukowego referenta fabryki lysoformu

Chemika A. C. Hubmanna Wien XX., Petraschgasse 4—6.

Pierwsze w Galicji przez Wysokie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych (w myśl §. 31. ustawy o „artykułach żywności“ z d. 16. stycznia 1896, Dz. p. p. Nr. 89 ex 1897) **urzędowo upoważnione**

CHEMICZNO - MIKROSKOPOWO- ANALITYCZNE LABORATORYUM

do badania pokarmów, artykułów spożywczych, leczniczych, handlowych, technicznych, gospodarczych, higienicznych, analiz sądowych, moezu, płwocin itp.

RADCY CESARSKIEGO

Walerego Włodzimirskiego

zaprzyśięzonego chemika c. k. Sądu krajowego karnego, zaprzyśięzonego rzeczoznawcy i oceniciela c. k. Sądu krajowego cywilnego, egzaminowanego na wszechnię we Wiedniu znawcy artykułów spożywczych, członka stałej Komisji zdrowotnej miasta Lwowa, członka i referenta Komisji Jurorów Wystawy krajowej w roku 1894 we Lwowie,

(byłego właściciela apteki)

we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej pod i. 18.

SANATORYUM DLA CHORYCH PSYCHONERWOWYCH

LWÓW, „NAD ŻELAZNĄ WODĄ”.

Przyjmuje się chorych, dotkniętych wszelkimi postaciami chorób umysłowych, tudzież psychonerwicami padaczkowemi, hysterycznemi i choreatycznymi, jak również alkoholistów i morfinistów. — Zbudowane i urządzone na wzór sanatoryjów zagranicznych, daje sposobność stosowania wszelkich najnowszych środków i sposobów leczniczych, a szczególnie kąpieli przedłużonych (Dauerbäder). — Postępowanie z chorymi z powodu ograniczonej liczby ściśle indywidualizujące. — Opieka domowa. Obfitość rozrywek. Staranie o odpowiednie zajęcie dla chorych. **Możliwie największa swoboda.**

Cena 10 K za dobę i więcej. Bliższe szczegóły na żądanie.

Dr. Jan Świątkowski, kierujący lekarz.

Telefon Nr. 385.

LABORATORYUM CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNE

EUGENIUSZA MATULI W RADOMYŚLU koło Tarnowa

POLECA WYROBY WŁASNE:

Ferrophosphat (Syr. ferr. mangan. hypophosphor. comp).

w działaności identyczny z Syr. Fellowa, Dra Eggera itp.

Nieoceniony jako tonicum w przypadkach niedokrewności, w cierpieniach narządu nerwowego, krzywicy, neurastenii itp. Zawiera: żelazo, mangan, wapień, potas, chininę, fosfor, strychninę, kwas i sole hypofosforowe rozpuszczone w syropie. Skład chemiczny podany na każdej fiolce. Ferrophosphat Matuli wydaje się jedynie w aptekach na przepis lekarski. Cena za fiolkę koron 2. Sposób użycia: 2—3 razy dziennie łyżeczkę od kawy w 1/4 szklanki wody. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Sapomenthol. (Maść Sapomentholowa).

Zawiera ciała lotne jak: olejki eteryczne, kamforę, amoniak, alkohol, mentol itp., które przetwarzane na gorąco w maszynach parowych z mydłem dają jednolitą masę, łatwo dokładnie wetrzeć się dającą. W użyciu przyjemny, o miłej woni. Działa znakomicie w bólach reumatycznych różnych postaci, specjalnie w reumatyzmie mięśniowym, lumbago, ischias, nerwobólach itp. W działaniu szybki i często pewny nawet w wypadkach, gdy inne leki skutku nie wywierały. Skuteczność Sapomentholu stwierdzają liczne poświadczenia lekarskie, jakoteż badania na klinice wiedeńskiej na oddziale III. Sposób użycia: Odpowiednie części ciała naciera się silnie, poczem owija się takowe watą lub flanelą. —

Do nabycia we wszystkich aptekach, po cenie za mały słoik K. 1-40, za duży K 5. Tylko w oryginalnych słoikach.

Dozwolony w cesarstwie rosyjskiem przez zatwierdzenie Rady lekarskiej i Ministerstwa spraw wewnętrznych w Petersburgu.

10—10

MARKA OCHRONNA

Stomachin (Cognac chinae).

Jest czystym wyciągiem kory chinowej królewskiej i gorzkich korzeni na koniaku francuskim. Wyborne jako „Stomachicum“. Działa wzmacniająco, ułatwia trawienie, podnieca i zwiększa apetyt, wzmacnia, działając szybko. Przy „Hyperemesis gravidarum“ wywiera zbawienne skutki, wstrzymując wymioty i nudności. Dla cierpiących na płuca, specjalny cum acid. cynamilico, a to 0'35 w 200 gr.

Sposób użycia: Bezpośrednio przed jedzeniem kieliszek.

Cena małej fiolki K. 2., większej K. 4. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Uprasza się celem otrzymania wyrobu właściwego, przepisując, używać zawsze formułki: original MATULA.

Nazwy, marka ochronna i opakowanie prawnie zastrzeżone. Broszury i próbki dla Panów lekarzy gratis i franco przesyła:

Laboratoryum i Fabryka przetworów farmaceutycznych
EUGENIUSZA MATULI w RADOMYŚLU koło Tarnowa.

Kraków, ulica Zybklikiewicza 9. — Telefon Nr. 796.

MECHANOLECZNICZY

ZAKŁAD ZANDEROWSKI

(Jedyny tego rodzaju w kraju).

Lecznica chirurgiczno-ortopedyczna.

Oryginalne aparaty ZANDERA. — Gimnastyka lecznicza. Wyrób gorsetów, pasów brzusznych, sztucznych kończyn i t. d. — Leczenie gorącym powietrzem. — Mięśnienie. — Elektryzowanie.

Aparat Roentgena. — SALA operacyjna. — POKOJE dla chorych.

Zakład otwarty od 9—1-ej i od 4—6-ej.

Dr. Alfred Merz. Dr. Mieczysław Staszewski.
Dr. Zygmunt Wachtel.

LABORATORYUM

CHEMICZNO-LEKARSKIE I HYGIENICZNO-BAKTERYOLOGICZNE

pod kierownictwem Prof. Dr. K. Panka

przy współpracownictwie sił fachowych we wszystkich działach.

Wykonuje wszelkie badania chemiczne, mikroskopowe i bakteriologiczne z zakresu dyagnostyki lekarskiej i higieny.

Prospekty na żądanie darmo i oplatnie.

== Lwów, ulica Akademicka l. 26. ==

TELEFON 494.

Na żądanie

i według wskazówek Towarzystwa ginekologicznego lwowskiego wyrabiam następujące opatrunki (P) położnicze, sterylizowane:

Gazę

odtłuszczoną P
jodofanową 10%
jodoformową 10%
wioformową 10%

w pudełkach zawierających 5 metrów gazy.

Wate Brunsa w płatkach, w kartonach po 100 i 250 gr.

Na każdym pudełku jest umieszczoną moja firma i litera P, toteż proszę tylko takie przyjmować jako wyrób krajowy.

Wyrabiam również **pastylki sublimatowe** prof. Obalińskiego

Gazę jodoformową Dra Bylickiego w formie opaski i opaski oparzelinowe Prof. Trzebickiego.

M. Ł. Dobrowolski

Mag. farmacyi, właściciel fabryki opatrunków chirurgicznych w Podgórzu, filia Lwów Czarnieckiego I. 6.

Od kilku lat przez lekarzy z znakomitym skutkiem zalecany

Wyciąg szpilkowy do kąpieli

Mgr. I. Bojarskiego

do nabycia we wszystkich aptekach.

Główny skład wysyłkowy J. HAY ck.nadw. dostawca Lwów

— Cena za flakon 75 hal. —

Jakie środki żelaziste nadają się do dłuższego stałego użycia?

Tylko takie, które nie naruszają zębów, żołądka nie obciążają, łatwo się przyswajają, są smaczne i przyjemne w użyciu.

Wszystkie te własności posiada

Haematicum Glauech;

zajmuje ono tedy pierwsze miejsce

□ między środkami żelazistymi □

i od lat zapisują je lekarze wszystkich krajów jako najracjonalniejszy i najtańszy środek żelazisty przy braku apetytu, niedokrewności, blednicy, neurastenii i w innych stanach osłabienia jakoteż w okresie zdrowienia po ciężkich chorobach.

Cena: pół flaszki objętości 230 grm. 1-50 kor., całej flaszki objętości 500 grm. 2-60 kor.

Haematicum Glauech można dostać w każdej aptece. Skład główny: „Adler-Apotheke“ S. E. Kleeweina w Krems pod Wiedniem. Panom lekarzom dostarcza się darmo i opłatnie ilości próbne.

Instytut Zanderowski

LECZNICA MECHANICZNA i ORTOPEDYCZNA

we Lwowie, ulica Romanowieza liczbą 3. (Telefon 1020).

Wskazania: 1. Choroby serca i naczyń krw. płuc (dusznica i rozedma, stare nieżyty), niedowład kiszek, gościec i dna, otyłość, choroby nerwowe (bezsenność, ból głowy), blednica, cukrzyca i t. d.

2. Zboczenia ortopedyczne: garby, scoliosis, luxatio cong., pes varus etc. Leczenie machinami systemu ZANDERA i gorącym powietrzem. Wyrób gorsetów i przyrządów ortopedycznych (syst. Hessinga) pod kierunkiem Doc. Dra Gabryszewskiego.

Rządowo uprawniona

Fabryka wód mineralnych

sztucznych i specjalnych leczniczych pod firmą

K. Rząca i Chmurski

w Krakowie, ul. św. Gertrudy 4.

wyrabia pod kontrolą Komisji Przemysłowej Tow. Lek. Krak. polecane przez toż Towarzystwo

WODY MINERALNE

odpowiadające składem chemicznym wodom: Bilińskiej, Gieszhüblerskiej, Selterskiej, Vichy, Marienbadzkiej, Romburg, Kissingen, tudzież

specjalnie lecznicze

jak: litową, bromową, jodową, żelazistą, kwaśną oraz normalne wody mineralne z przepisu Prof. Jaworskiego.

Sprzedaż cząstkowa w aptekach i drogueryach

Cenniki na żądanie franco.

Główny skład we Lwowie w aptece J. Wewiórskiego halicka 5.

Syrup Hypophosphit

comp. Dr. Egger

zawiera w jednej łyżeczce żelaza 0.05, wapnia 0.10, potasu 0.06, sodu 0.06, chininy 0.005 i strychniny 0.00005, sole kwasu fosforowego i odpowiednio do farmakopei Unit. St.

S. Hypophosphit comp. Dr. EGGER

jest dzielnym środkiem w przypadkach niedokrewności, neurastenii, rozmaitych schorzeniach narządu nerwowego, w krzywicy, żółtaczce, jest nieocenionym tonikiem dla ozdrowieńców; bywa też podawany w pierwszorzędnym klinikach, jak w klinice Radcy dworu prof. Krafft-Ebinga, prof. Felsenreicha, prof. Fingera, prof. Mračka, prof. Jendrasika, prof. Rosthorna i t. d.

Cena za jedną 500 gramową flaszkę 4 kor 80 hal.
za jedną 250 gramową flaszkę 2 kor. 40 hal.

Główny skład: dla Galicji wschodniej w aptece Piotra Mikolascha we Lwowie — dla Galicji zachodniej w aptece Konstantego Wiszniewskiego w Krakowie

Główny skład i wyrób

Apteka „Reichspalatin“

Budapeszt, VI. Waitzner Boulevard 17.

Polecane przez Światne Towarzystwo Lekarskie Krakowskie

Z pomiędzy dziś znanych przetworów żelazistych jest najłatwiej strawnym i nie psującym zęby środkiem

LIQUOR MANGANO FERRI PEPTONATI

składu 0.60% Fe i 0.10% Mn wyrobu

Aptekarza D. MATULI w Podgórzu (KRAKÓW).

Polecany jako środek lekko strawny, pobudzający apetyt, w blednicy, braku krwi, matary, żółtaczce, w kobiecych i nerwowych słabościach.

Sposób użycia: Dzieciom od lat 12 daje się 2 razy dnia po łyżce od kawy z mlekiem; osoby dorosłe używają 2-3 razy dnia po łyżce stołowej.

Na składzie w każdej większej aptece. — Cena 2 kor. 40 hal.

WYRÓB KRAJOWY. — — — — — Dwie flaszki wysyłam franco.

Inżynier Leonard Nitsch i Spółka, Kraków — Kolejowa 17.

projektują i wykonują:

WODOCIĄGI

DLA MIAST, GMIN, FOLWARKÓW, FABRYK, OGRODÓW, GMA-
CHÓW PUBLICZNYCH, DOMÓW PRYWATNYCH i t. d. — — — — —

Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. Wiercenie studzien. Ustawianie pomp. Instalacje domowe z klozetami, łazienki i t. d.

Centralne ogrzewanie WSZELKICH SYSTEMÓW i WENTYLACJE. ŁAŻNIE.
MECHANICZNE PRALNIE, SUSZARNIE i t. d. — — —

Najlepsze referencje z dotychczasowych robót. Kosztorysy bezpłatnie.

Na zjeździe lekarskim
w Meranie nazwana
„WODĄ IDEALNĄ“.

ZDRÓJ NATALII

SZCZAWA LITOWA naj-
zasobniejsza w kwas wę-
głowy, wyborna w smaku
wypróbowana i polecana
przez lekarzy

FRANZENSBAD

Prawdziwe Francezbadzkie
WYCIĄGI BOROWINOWE
Sól borowinowa
i ług borowinowy
wyrabiane w zarządzie
miejskim.

Zdroje Francezbadzkie:
Satzquelle, Franzens-
quelle, Wiesenquelle,
Stahlquelle.

WYBORNA
WODA STOŁOWA

jako źródło lecznicze od lat se-
tek uznana we wszelkiego rodzaju
nieżytach przewodów oddecho-
wych i narządów trawienia,
w gościecu, katarze żołądka i pę-
cherza. Nieoceniona dla dzieci,
rekonwalescentów i podczas
brzemiennosci.

Henryk Mattoni

Karlsbad — Franzensbad
Wiedeń — Budapeszt.

Apteka pod złotą gwiazdą Piotra Mikolascha we Lwowie wyrabia:

Syrup Sulfogwajakolowy i Syrup Sulfogwajakolowy z Kolą

w działalności zupełnie identyczny z Siroliną
firmy Hoffmann La Roche według orzeczenia Ko-
misy Przemysł.-lekarskiej Tow. Lekar. we Lwowie

O 50% tańszy od Siroliny.

Syrup Sulfogwajakolowy kosztuje kor. 2:00
z Kolą 2:50
Wydaje się tylko na przepis lekarski.

Poleca: ustalonej sławy

WINA LECZNICZE

przez Dra Karola Mikolascha pierwsze w Austrii
w r. 1870 wprowadzone.

Wino Chinowe, Chinowo-żelaziste, Kaskarowe, Con-
durango, Borówkowe, Rumberbarowe, Pepsynowe, Cola,
Peptonowe, Malaga, Tokaj stary, Cognac najlepszy.
Zaopatrzone atestami pierwszorzędnych powag lekar-
skich i naukowych.

Główny skład wszystkich specyfików kra-
jowych i zagranicznych.

Stacya kolei:

Muszyna - Krynica.

z Krakowa . 5½ g. jazdy
ze Lwowa . 11 " "
z Warszawy . 17 " "

KRYNICA

POCZTA:

trzy razy dziennie.

Urząd telegraficzny i telefo-
niczny w miejscu.

G. K. ZAKŁAD ZDROJOWY W GALICYI.

W Karpatach 600 m n. p. m. Od stacyi kolejowej godzina bitej drogi. Na stacyi wygodne powozy. Środki lecznicze: 1) Zdroje: „Zdrój główny“ „Słowinka“, „Józefa“ i „Karola“ bardzo siłnej szczawy wapienno-
i magnezowo-żelazistej 2) Kąpiele mineralne, bardzo obite w kwas węglowy wolny, metodą Schwartza
ogrzewane (w roku 1908 wydano 83.920). Wskazania lecznicze: Niedokrewność, osłabienie nerwowe, ble-
dnica, przewlekły nieżyt pęcherza, choroby serca i naczyń krwionośnych etc. 3) Kąpiele borowinowe: (w roku
1908 wydano 23.157), we wszystkich chorobach kobiecych, przy reumatyzmie, w sprawach wysiękowych,
obrzękach wątroby etc. 4) Kąpiele gazowe: z czystego kwasu węglowego 5) Szkarbowy Zakład hydropaty-
czny pod kierunkiem specjalisty Dra Ebersa (w roku 1908 wydano 17.634). 6) Kąpiele rzeczne, parowe.
elektryczne, słoneczne, mięsienie. 7) Leczenie radiogenowe. 8) Leczenie terenowe. 9) Klimat wzmacniający
podalpejski. 10) Wody mineralne; miejscowe i wszelkie zagraniczne. 11) Kefir, żętyca i mleko sterylizowane.
12) Zakład dyetetyczny i gimnastyka lecznicza. 13) Apteka. Lekarz zakładowy Dr. Kopff z Krakowa, nadto 15
lekarzy wolno praktykujących: Dr. Aronsohn, Dr. Aschkenazy, Dr. Better, Dr. Cercha, Dr. Dębicki,
Dr. Kmietowicz, Dr. Lewicki, Dr. Lorentski, Dr. Mayer, Dr. Serkowski, Dr. Skórczewski, Dr. Tyszecki,
Dr. Wąsowicz, Dr. Zarzycki, Dr. Zathay. Mieszkania: przeszło 1700 pokoi z komfortem urządzonych
od 1 K. 20 h. i wyż. Dom zdrojowy, wypożyczalnia książek. Restauracye, pensyonat prywatny, hotele, cu-
kiernie, kościół katolicki, cerkiew, muzyka zdrojowa (dyrektor A. Wroński). Teatr lwowski, koncerty, od-
czyty, bale. Rozległy park świerkowy, około 100 morgów obszaru. Wodociąg wody źródlanej słodkiej
z gór sprowadzanej. Frekwencya w roku 1908 = 8654 osób. Sezon od 15. maja do 10. października.
W maju i czerwcu są ceny kąpiele i mieszkań w domach skarbowych o 15%, zaś w miesiącu wrześniu
o 25% niższe. W lipcu i sierpniu nie udziela się ubogim żadnych ulg. Rozsyłka wód mineralnych krynic-
kich od kwietnia do listopada. Składy we wszystkich większych miastach w kraju i zagranicą. Taksa
kuracyjna od 12 do 20 koron. Bliższych wyjaśnień udziela się na żądanie, broszury i prospekta bezpłat-
nie rozsyła C. h. Zarząd zdrojowy w Krynicy. 8-1

Wspierajmy swoich!

NUTRICIA

jedyny dla Galicyi i Bukowiny zakład
wyrobu mleka dla niemowląt i dzieci
Dr. Fr. Fruchtmanna, lekarza gmin-
nego, Lwów-Zniesienie, według sy-
stemu prof. Dr. Backhaus'a wyrabia
mleko, zastępujące skutecznie mleko mat-
ki, najzdrowszy i najpożywniejszy po-
karm dla dzieci.

Tysiące świadectw powag lekarskich
i szpitali i kilkadziesiąt odznaczeń na
wszystkich wystawach.

Główny skład: Droguerya J. Frucht-
manna, Lwów, Kazimierzowska 11,
i we wszystkich aptekach i drogueryach.
Zakład dostarcza też kefiru, kumysu
i mleka świeżego z krów szczepionych
tuberkuliną.

Dostawa własnymi wozami do domu
bezpłatnie.

Prospekty na żądanie opłatnie.

13-1

Apteka H. Rubla

przedtem Z. RÜCKERA WE LWOWIE.

poleca:

Wina lecznicze własnego wyrobu:

MALAGE z chiną, z żelazem,
z chiną i żelazem,
z rhabarbarum,
z kaskarą sagrałą,
z somatozą,
z orzechów kola,
z pepsyną itp.

Amarol:

znany i wypróbowany środek dyete-
tyczny przez pierwszorzędne powagi
lekarskie zalecany i używany w ostr.
i chronicznych słabościach żołądka
tak u dzieci, jak i dorosłych.

Cena ¼ fl. K 2:50, ½ fl. K 1:50.

SANATORYUM

Dr. K. DŁUSKIEGO

w Zakopanem
dla chorych piersiowych
otwarte przez cały rok.

Piękny widok na TATRY. Wystawa pokoi po-
łudniowa. — Centralne ogrzewanie, elektryczne
oświetlenie, wodociąg gorącej i zimnej wody na
wszystkich piętrach, winda elektryczna, kamera
dezynfekcyjna, pokoje izolacyjne dla chorób za-
kazyjnych.

Czytelnia, sala teatralna kaplica, telefon
telegraf, poczta i konie w Zakładzie.
Ceny bardzo umiarkowane, od 11 koron
za mieszkanie, utrzymanie i kuracyę.

Światowej sławy źródła

VICHY

własność francuskiego Państwa

ADMINISTRACYA: PARYŻ,

24 Boulevard des Capucines 24

polecane przez powagi lekarskie:

Celestins; w chorobach nerek, cierpieniach
dróg moczowych, dnie i cukrzycy.

Grande-Grille; w kolkach wątrobnym
w zastojach w zakresie organów jamy brzusznej.

Hôpital; we wszystkich niestrawnościach.

Przetwory: Sole do kąpiele
i picia, pastylki.

Składy we wszystkich składach
wód mineralnych i aptekach

Prawdziwe tylko wtedy, gdy kapsle
i etykiety noszą firmę źródła.

Należy zawsze podawać dokładnie nazwężądanego
zdroju.